

Virtualni sprehod po kranjskem prezbitteriju v cerkvi svetega Janeza Krstnika na Suhi pri Škofji Loki

Učni pripomoček je nastal kot diplomska naloga študenta na Fakulteti za računalništvo in informatiko, katere somentorica sem bila. Delo je bilo zasnovano in izdelano z željo ustvariti 3D virtualni sprehod po srednjeveški cerkvi svetega Janeza Krstnika na Suhi pri Škofji Loki, natančneje po kranjskem prezbitteriju, ki je v celoti poslikan s freskami. Diploma je bila izdelana z namenom, da se bo končni izdelek, to je virtualni sprehod po cerkvi, uporabljal v učne namene, zato je tudi prosto dostopen na spletu: <http://lrv.fri.uni-lj.si/~aljaze/>. Ogled panoramske slike deluje tako, da se iz vhodne točke, ki je tudi vhodna pozicija, premikamo po prostoru in si poslikane prizore približujemo ali oddaljujemo. Vsaka slika vsebuje info točko: če kliknemo na katerokoli sliko, se nam prikaže okno s podrobnimi informacijami o tem določenem prizoru, hkrati pa je dodana še povezava na splet. Virtualni sprehod po kranjskem prezbitteriju na Suhi pri Škofji Loki je nastal na mojo pobudo, saj je ohranjanje in promoviranje umetnostnih spomenikov s sodobnimi metodami in tehnologijo na področju 3D digitalizacije in vizualizacije kakovostno in ima veliko vrednost pri varovanju, ohranjanju, raziskovanju, izobraževanju in promociji naše kulturne dediščine.

Cerkev sv. Janeza Krstnika na Suhi.

(foto: Tatjana Splichal)

Virtualni sprehod po kranjskem prezbitერიju v cerkvi na Suhi pri Škofji Loki

Na Suhi pri Škofji Loki se nahaja župna, nekdanja romarska cerkev svetega Janeza Krstnika. Verjetno je bila zgrajena v obdobju romanike, v gotiki v 15. stoletju je bila gotizirana in v baroku, v 17. in v 18. stoletju, barokizirana.

Del cerkve zavzema gotski prezbitერიj, ki je bil prizidan gotski ladji in poslikan sredi 15. stoletja. Sodi med najlepše poslikane in ohranjene umetnostne spomenike na Slovenskem.

O prezbitერიju

Prezbitერიj je arhitekturni del cerkve, povezan z glavno ladjo, namenjen za oltar in duhovščino. Gre za celovito urejen verski ambient, v katerem preplet kiparskega, slikarskega in arhitekturnega dela predstavlja celostno umetnino.

Kranjski prezbitერიj

Kranjski prezbitერიj je termin, ki predstavlja v celoti poslikan gotski oltarni prostor z jasno določenim ikonografskim programom. V 15. stoletju se je uveljavil na Kranjskem, Koroškem, v Istri in na Tirolskem. Ikonografski program poslikav prezbitერიja se naslanja na idejo Nebeškega Jeruzalema, ki se pojavlja v tekstu *Janezovega Razodetja* v *Svetem pismu*. V srednjem veku so si namreč cerkvene stavbe, in še posebej oltarni prostor, simbolično predstavljali kot Nebeški Jeruzalem na zemlji. Poleg cerkve sv. Janeza Krstnika na Suhi pri Škofji Loki najdemo kranjski prezbitერიj še v Mirni na Dolenjskem, na Križni Gori, v cerkvi sv. Janeza v Bohinju itn.

Ikonografsko shemo kranjskega prezbitერიja je v 30. letih 20. stoletja opredelil umetnostni zgodovinar France Stele.

Prezbitერიj župne cerkve sv. Janeza Krstnika na Suhi pri Škofji Loki

Župna cerkev svetega Janeza Krstnika na Suhi pri Škofji Loki je enoladijska stavba s širokim, enopolnim in poligonalno sklenjenim prezbitერიjem, ki je bila zgrajena v 15. stoletju. Ladja cerkve je imela v začetku raven lesen strop, ki so ga v 19. stoletju porušili in sezidali neogotski križno rebrasti obok. Ladjo od kornega dela (prezbitერიja) ločuje t. i. slavolok.

Prezbitერიj je v celoti poslikan v fresko tehniki. Z izjemo nekaj prizorov ga je med letoma 1450 in 1470 skoraj v celoti poslikal t. i. Suški mojster. Prizor Marijinega kronanja na južni steni prezbitერიja je še starejši in je delo t. i. Bohinjskega mojstra. Slikar Jernej iz Loke je kasneje v prvi polovici 16. stoletja naslikal podobe svetnic in svetnikov na spodnjem delu stene prezbitერიja.

Suški prezbitერიj ima zvezdasto obočno shemo. Z dekorativno okrašenimi rebri je razdeljen na dvanajst polj. Na stičiščih reber so figuralno okrašeni sklepniki.

Kranjski prezbitirij v cerkvi sv. Janeza Krstnika na Suhi. (foto: Tatjana Splichal)

V središču oboka je Kristus Sodnik, ki ga obkrožajo štirje simboli evangelistov: angel za Mateja, lev za Marka, vol za Luko ter orel za Janeza.

Pod motivom Kristusa Sodnika je sonce. V poljih ob soncu sta dva angela: sveti Mihael, ki tehta duše, in angel s trakom brez napisu.

V poljih nad Kristusom Sodnikom so štirje angeli z napisnimi trakovi z besedilom hvalnice.

Prizor na temenu slavloloka predstavlja Poslednjo sodbo, pod njo sta naslikani dve svetnici. Na stenah prezbitirija so figure apostolov, naslikani so v gotških nišah in predstavljajo stebre cerkve, nad njimi pa so v podločnih poljih prizori iz Marijinega in Jezusovega življenja. Prvotno je bilo naslikanih vseh dvanajst apostolov, šest na vsaki steni.

V originalnem stanju je ohranjen obok prezbitirija, medtem ko je bilo nekaj sprememb s prenovo južne stene. Tam so dodali okno, zaradi česar so odstranili fresko s tremi apostoli, sosednje polje, ravno tako s fresko s tremi apostoli, so v spodnjem delu poškodovali z dodanimi vrati.

Kranjski prezbitirij na Suhi pri Škofji Loki je eden najlepše ohranjenih tovrstnih spomenikov, nedavno je bil tudi restavriran. Je spomenik posebnega pomena pri ohranjanju in varovanju naše kulturne dediščine, zato je bila zamisel in kasneje izvedba panoramske fotografije in virtualnega sprehoda po prostoru nujna, dobrodošla.

Gradnja panoramskih fotografij/diplomska naloga

V sodelovanju s Fakulteto za računalništvo in informatiko v Ljubljani je jeseni 2019 nastala diplomska naloga z naslovom *Gradnja panoramskih fotografij*, avtorja Aljaža Erzina, pod mentorstvom prof. dr. Franca Soline in mojim somentorstvom.

V diplomski nalogi je opisana gradnja panoramskih fotografij (širokokotne slike) in virtualni sprehod po prostoru prezbiterja cerkve na Suhi pri Škofji Loki. Del diplomske naloge je namenjen predstavitvi različnih tehnik fotografiranja za gradnjo panoram in programsko opremo za lepljenje fotografij v celotno panoramo. Drugi del diplomske naloge je namenjen analizi končnega izdelka, kar vključuje tudi dodajanje metapodatkov. Končni izdelek je virtualni sprehod po notranjosti cerkve, po kranjskem prezbitериu cerkve svetega Janeza Krstnika na Suhi pri Škofji Loki, ki je dostopen na svetovnem spletu.

Kako splet deluje in kaj obsega

Ko odpremo spletno stran <http://lrv.fri.uni-lj.si/~aljaze/>, se nam prikaže vhodna pozicija virtualnega sprehoda po prostoru. Vsak poslikan prizor na steni vsebuje info točke. Na katerokoli izmed njih kliknemo, se nam pokaže okno z informacijami o tej sliki. Ob kliku na info točko (na primer Jezusa) se odpre prikazno okno z informacijami o tem ikonografskem motivu. Podobno velja za ostale poslikane prizore. Vsak ikonografski motiv ali oseba iz krščanske ikonografije je predstavljena. Besedilo je na koncu dopolnjeno s povezavo na svetovni splet.

Virtualni sprehod po umetnostnozgodovinsko pomembnem spomeniku, kranjskem prezbitериu na Suhi pri Škofji Loki, se bo uporabljal kot učni pripomoček pri pouku umetnostne zgodovine in likovne umetnosti na gimnazijah in drugih srednjih šolah.